

Zakarias Wang

Fólkaatkvøðan í Íslandi 1944

Tað er hugaligt, at Regin Eikhólm er farin at viðgera fólkaatkvøðuna í Føroyum tann 14. september 1946. Tað er at vóna, at hann fer at halda fram við viðgerðini, tí henda størsta avgerð, sum føroyska tjóðin hevur tikið, hevur uppið at skína fagurt í minni okkara.

Men lætt er at mistaka seg, tá ið slíkar hendingar skulu umrøðast, og skal eg loyva mær í øllum lítillætni at gera vart við nakað, sum ikki er heilt rætt í tí sum Regin sigur.

Hann førir fram, at íslendingar í 1944 høvdu fólkaatkvøðu um loysing ella samband, og at henda atkvøðugreiðslan eigur at samanberast við ta í Føroyum í 1946. Har gerast vit minnimenn, tí íslenska valuttøkan var nógv størri enn tann føroyska, og meirilutin var eisini størri.

Men íslenska fólkaatkvøðan í 1944 var ikki um loysing ella samband. Ísland var tá eitt sjálvstøðugt ríki, og tann spurningur, sum

veljararnir skuldu svara, var um hetta sjálvstøðuga ríki framhaldandi skuldi vera kongsríki ella tað skuldi gerast lýðveldi. Tað var undirtøkan fyri lýðveldishugsjónini, sum í 1944 var við yvirlutan.

Tað var als ikki hetta, sum var spurningurin í Føroyum í 1946. Tað vit tá skuldu taka støðu til, var um vit skuldu gerast eitt sjálvstøðugt ríki ella ikki. Síðani skuldu vit sjálvandi avgera, um ríki okkara skuldi hava forseta ella kong sum oddamann. Sum kunnugt komu forðingar, sum hava útsett henda spurning. Tað verður tí ikki fyrr enn eftir valið 19. januar 2012, at vit fara undir hesa viðgerð.

Men tann fólkaatkvøðan í Íslandi, sum kann samanberast við ta í Føroyum í 1946, fór fram í 1918. Tá skuldi íslenska fólkið taka støðu til, um tað tók av tilboðnum um at gerast eitt sjálvstøðugt ríki. Hetta tilboð var gjørt í sátt og semju millum donsku og íslensku stjórnina, og allir

íslensku flokkarnir tóku undir við tí.

Hvussu var úrslitið so av fólkaatkvøðuni í Íslandi í 1918?

Meiriluti var fyri uppskotinum. Av gildugu atkvøðunum vóru 90% fyri.

Hóast tað hava íslendingar miklan ampa av hesi atkvøðugreiðslu. Orsøkin er, at valluttøkan var lág. Yvir helvtin av øllum borgarum landsins gjørdur sær ikki tann ómak at koma til valborðið.

Í so máta vóru føroyingar í 1946 nógv framman fyri íslendingar 1918. Her greiddu tveir triðingar av øllum veljarum atkvøðu, hóast nógvir vóru burturstaddir í arbeidsørindum. Verður litið at, hvussu stórur partur av veljarunum greiddu atkvøðu fyri loysingini, so er munurin tó ikki stórur. Í Íslandi vóru tað knøpp 40%, her 33.

Felags fyri báðar hesar atkvøðugreiðslur er, at tað ikki frammanundan vóru ásettar reglur um, hvussu stórur

partur av atkvøðunum skuldu vera fyri uppskotinum, fyri at tað var samtykt. Her var bert talan um einfaldan meiriluta. Var ein atkvøða á muni, so var tað tann størri bólkurin, sum hevði vunnið. Tí var loysingin samtykt í Íslandi 1918 eins og í Føroyum 1946.

Teitur Vágadal
sjúkrarøktarfrøðislesandi og
valevni Sjálvstýrisflokksins

Føroya frádráttur

Hanus Samró hugleiðir í lesarabrævi um umstøður hjá lesandi í Føroyum samandi við lesandi í Danmark. Alt gott um tað, men hann kemur tó ikki við einum uppskotið sjálvur, tykist tað. Sigur m.a. at enda:

Tað krevur, at lesandi í Føroyum fáa ein "føroyafrádrátt" uppá kr. 71.000. Slíkur frádráttur er sum at stoyta bensin á eld, tí at løgtingið ger mismun á samfelagsbólum. Tí er fráflytingarspurningurin eitt paradoks, ein politisk tvístøða.

Hvat man tvístøðan vera, og hvørjir samfelagsbólkar eru tað sum eru fyri mismuni? Eg skal lata henda spurning standa hálvósvaraðan. Tí. At í Føroyum eru tað fleiri samfelagsbólkar, ið eru fyri mismuni. Heilt avgjørt eru lesandi ein bólkur. Miðnámsskúlalesandi bjóðaðu landsins kosnu fyri tveimum árum síðani at taka kr 300 av teirra studningi. Hetta gjørdi tey fyri at vísa samfelagssinni í hesum sváru tíðum. Men hvat er hent síðani tá? Hvør annar samfelagsbólkur hevur víst samfelagssinni og bjóða at lækka pening til sín? Teir munnu vera fáir, um nakar. Fleiri eru tó tvungin til tað. Vóru tey lesandi býtt kanska? Lesandi vóru aftur rakt í ár. Og spurningurin er, vera tey rakt næsta ár?

Sjálvstýrisflokkurin vil nakað annað

Kári 6á Rógvi hevur lagt tingmál nr 179/2010 fram fyri Løgting, fyri at hjálpa lesandi, so at tey vera verandi í Føroyum og kunnu hjálpa til við at fáa vøkstur í Føroyum.

Uppskotið og viðmerkingarnar:

“§ 4b. Persónur, sum er undir fullari skattskyldu eftir reglunum í § 1 í samtíðarskattalógini, og sum er full-

tíðar lesandi, fær í útroknaða landsskattinum ein lesandi frádrátt, tó í mesta lagi í 5 kalendaraár. Frádrátturin er kr. 80.000. Kommunur kunnu áseta samsvarandi kommunalan frádrátt.”

Viðmerkingar

Til tess at tryggja, at lesandi fara seinni út og koma fyrr heim aftur, og til tess at bøta tann miss, lesandi hava verið fyri í lestrarstudningi, verður ásett, at lesandi fáa frádrátt í inntøkuni.

Henda lógarbroyting kemur serliga væl við hjá teimum, sum longu hava sett búgv, og eru ikki heilt ung longur. Men, sum hava valt at útbúgva seg í Føroyum. Vit í Sjálvstýrisflokkinum vilja millum annað útbúgving, og mæla tí Løgtingi at samtykkja hetta uppskot (áðrenn summarferiu), til betring hjá lesandi í Føroyum.

Dan av Lofti

Djóradagarnir Í Havnardali 28. og 29. mai 2011

Alt gott um djóradagin í havnadali – tó eitt minus ella tvey! Eg og daman vóru farin úr Streymnesi Sunnudagin 29. mai til Havnar fyri at uppliva eitt av fleiri tiltøkum, sum Føroya Ríðingarfelag hevði lýst við; mær vitandi bæði í bløðunum og á heimasíðuni <http://rossfo.blogspot.com/> at byrja kl 16.30 báðar dagarnir nemliga »Politihundar vísa kynstur«

Tað vóru fleiri við okkum,

sum høvdu leitað sær út í Havnardal fyri at síggja hettar tiltak, sum lýst varð við. Tá vit koma út har, sær tað ikki út til at nakað er á skránni. Eg royni at hyggja umkring fyri at vita, um nakað er, og daman fer so at spyrja ein av oddamonnum í felagnum um, hvussu er og ikki!? Hon fær bara vita, at hettar er avlýst, og tað var tað eisini í gjár grundað á forfall/sjúku

Tað minnsta fyrireikarnir

gera er at rætta broytingar o.a á heimasíðuni og gjøgnum útvarpið boða frá, at hettar tiltakið verður avlýst. Ongin kunning var á umráðnum yvirhøvur til tann vitjandi. Og tað var nú heldur ikki heilt ókeypis at koma inn. 50 kr fyri vaksin fyri at uppliva nakað av tí sum í skránni stóð til at verða.

Ein og hvør veit, at ein ávís líkasæla ræður í Føroyum, men álvaratos alt við máta.

Fyrireikarnir kundu havt okkurt alternativ til hettar, sum upprunaliga skuldi verða. Man má hava ein plan-B í tilfaldi av, at okkurt skuldi miseydnast. Hundafeløg eru fleiri av í Føroyum, so okkurt annað áttu teir at kunna bjóða.